

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adóznak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

M megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
fél évre 2 frt.
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyiltér sora 13 kr.

Előfizetési felhívás

„KÖZÉRDEK“

IX. évfolyamára.

A közügynek kívánunk szolgálatot tenni lapunkkal. Vármegyénk, városaink és községeink érdekei, fejlődése iránti önzetlen buzgalom vezérelt minket eddig és vezet a jövőben is. Kérjük vármegyénk mélyen tisztelt közönségét s mindazokat, kiket viszonyaink és közügyeink érdekelnek, méltányolják törekvéseinket s támogassanak nehéz feladatunkban,

A „Közérdek“ előfizetési ára:

Egész évre — 4 forint
Fél évre — 2 „
Negyed évre — 1 „

A „Közérdek“ szerkesztősége és kiadója.

Programm.

A vármegyei tisztújításoknak országszerte vége van. Következnek a városok s a községek. Sőt tisztújítást tart minden egyes és még a társadalom vezetésében is időről-időre felismerhető a vezetők változásának folyamata.

A szemlélő egyszerűen a személyek fel és letűnését, sőt sokszor csak személyi politikát és kenyérkérdést, csak közönséges becsvágy kielégítését látja ezekben s ritkán veszen észre a folyamatos mozgalomban tervszerű munkásságot, mely az illetők bizonyos célokat megközelíteni igyekeznek.

Nincs is másképpen: a napról-napra élés viszi az emberek legtöbbszörét, sőt még azok egy részét is, kiknek a tömegre hatni, azokat vezetni kell. Pedig nem lehet tagadni, hogy aránylag

kevés olyan ember van, ki minden czél nélkül élje világát, ha különben érkeinek annyira birtokában van, miszerint saját fenntartásáról gondoskodni, arra munkálkodni képes. A különböző eredmény természetesen más elbírálás alá tartozik. Es mégis, a czélt tudva, az emberek ehhez oly minden tervszerűség nélkül törekednek, oly sokat biznak a véletlenre, hogy szinte csodáljuk, miként nem történik még több szerencsétlenség s a nyomorúság hogyan nem nő még nagyobbra?

A tervszerűtlen élet nagy csapás egyesre úgy, mint a társadalomra. Azt tételezi fel, hogy az illetők nincsenek tisztában feladataikkal, ismeret körük korlátozott, képzettségük hiányos, munkakedvük gyöngye, sőt még az is lehetséges, hogy erkölcsi erejük sem olyan, mely a jóra sarkalja, állandó kitartásra bírja őket.

Nem is állítjuk mi, hogy könnyű dolog jó programot csinálni s azt jól hajtani végre. Még kevésbé, hogy ily munkára mindenki képes volna, aki erre vállalkozik, bár telve jó akarattal. Az elméleti s gyakorlati ismeretek gazdag tárházával kell annak bírnia, ki egymagára veszi az ily munka terhét s mégis csak ritka esetben ér el teljesen sikert. Különösen áll ez a közélet organumaira s főleg azokra, melyek az ugynevezett kereteket képezik az országban: a törvényhatóságokra és községekre. Itt nem is egy ember feladata mindent tervezni és mindent keresztül vinni. A közigazgatás hova tovább oly szövénnyessé válik; annyi különböző érdek játszik bele, hogy ritka ember bírja egészen, a legapróbb részletekig áttekinteni s irányt adni, ha fennakadást lát.

Es mégis kell egységes program, jól kidolgozott terv, a minnek végrehajtását, ha másképpen nem lehet, részletekben is keresztül kell vinni.

A mérnök, ki nagy határok térképét akarja összeállítani, bizonyos fix pontokat állapít meg. Ezekhez fűzi kombinatioit. Mi is látunk ily helyi fix pontokat a törvényhatóságokban: a városokban és községekben. Nem mindenik alkalmas erre egyenlően s éppen azért némi fokozatot feltétlenül meg kell közöttük állapítani.

Vármegyénkben például itt van a négy rendezett tanácsú város: Abrudbánya, Gyulafehérvár, Nagyenyed, Vizakna. Kicsiben mindenik fontos érdekeket képvisel s nagy vidék fűződik hozzájuk, melynek számos községe részben ez érdekeket szolgálja, részben a maga igényeit elégíti ki, amennyiben első sorban e városokban található fel leginkább mindaz, a mit a fejlettebb kereskedelem, a tömegesebb ipar és a műveltebb társadalom nyújthat. E városokban megfelelő tanítést s különböző egyeteket, pénzügyeteket találhatók s a kedvezőbb anyagi helyzet sok oly intézményt, sok oly kéryelmi módot engedett létesülni, mely kis és szegény községben lehetetlen volna. E városokban bírja egyszersmind a magyar állam kulturája a hazafias eszméi számára is a leghálásabb talajt, — méltó és helyes tehát e városokat első sorban támogatni és emelni mind azon eszközökkel, melyekkel egy czéljait jól felfogó, törvényhatóság közigazgatása rendelkezik.

Igen természetesen, e törekvés áldozatokat igényel s ez áldozatok legnagyobb részét elsősorban e városoknak kell viselni éppen azon előnyök viszonzásául, melyek részükbe jutottak s nem szabad feledniük, hogy ugy a törvényhatóság, mint a hozzájuk fűződő vidék érdekei iránt a legteljesebb figyelemmel lenni tartoznak, ha elsőbbségüket állandóan biztosítani kívánják. E városok első

TÁRCZA.

Az én feleségem.

Szeretem dolgában,
Valamikor régen,
Álmodni se mertem,
Hogy mondani merjem:
Édes feleségem!

De loptam egy szívet,
S az lett az én végem:
Hogy nyakamba vágott
Órökös rabságot —
Az én feleségem!

Fülel Sz. Lajos.

Egy jó ember.

Két évvel ezelőtt a Kálvin-téren T. B. vármegyei főjegyzővel találkoztam. Megfog akár csak engem kergetett volna.

— No most itt vagyok Budapesten. Mi jót tehetek önért?

— A jóból ugyancsak rám férne; felelém meglepetéssel. Uram, ismeri helyzetemet . . . Szívessége lekötelez . . .

— Ne teketoriázzunk. Megteszem a legjobbat: bemutatatom Visinek. Erre karonfogva az Athenaeum felé vitt.

Bemutatott egy jó embernek.

Találób jelzöt nem adhatni ennek a testileg, lelkileg nagy férfinak. Kevés idő alatt nőtt nagyra. Mintha érezte volna, hogy rövidre szabott pályáján sokat kell tennie. Tett eszével, szívvel egyaránt.

1887 ben láttam őt először Jókai oldalán, ki a józsefvárosi polgároknak mutatta be a „munka“ emberét. Nem gondoltam még akkor, hogy Visi lesz, ki czélhoz segíti küzdelmes életemet — nem

a protekzio köznapságával, de a figyelem, a jóakarata ama irányításával, mely nélkül a legjobb akaraterő és tehetség is stagnál. Hiszen tiz keresi azt, mit hajdan egynek kínáltak . . .

Ki volt Visi? megmondja a halála felett kesergő közgyász: ad unquam factus homo . . .

Ki volt nekem? Egy lelkem mélyéből megsiratott jó ember!

Halálos ágyában hozzám írt levele csupa jóság, csupa szeretet . . . Ha olvasom, a haldokló hattyú éneke zendül át lelkemen . . . Talán ez volt utolsó kézirat. Gyűjteményem egy nagy ember kéziratával gazdagabb lett.

Hic fuit Elias more, clamore Joannes ore Náthán, cura Paulus, amore Petrus.

Ave pia anima!

Fülel Sz. Lajos.

Távolból.

— Berlini tárcza. —

Tisztelt szerkesztő uraimék! Egy alkalommal, ugy tréfából azt találtam volt mondani egy pár jó barátom előtt, hogy majd ha kimegyek Berlinbe, irni fogok egy tarcza cikket a „Közérdek“-nek ezen czim alatt „Távolból“.

Ők természetesen nevelték, hogy én külföldi tárczát akarok irni s még a czimét is előre meghatározom, de én csak azért sem tágitottam s újból megígértem, hogy meg fogom irni a nevezett tarcza cikket. Azóta már sok viz lefolyt a Maroson, de az én cikkem mind nem látott napvilágot, pedig sokszor jutott eszembe, hogy be kellene váltásom ígéretemet. Be ám! csak hogy nem oly könnyű dolog ez nálam, a ki sem „írastudó“, sem „szerelmes“ nem vagyok, holott pontos adatokkal tudnám bebizonyítani, hogy az ilyenek foglalkoznak e mesterséggel, míg nekem nem kenyerem.

De ha mégis meg kell lenni, hát legyen, olyan lesz a milyen lesz, kinek nem tetszik ne olvassa el!

„Távolból“ . . . El vagyok rá készülve, hogy mindenki valami érdekest vár e czim alatt s szeretném, ha kinek-kinek kívánsága szerint irhatnék, de tudom, hogy ez szinte lehetetlen, még „Bojánus“ és „Kajabusz“ uraknak is. De mivel tudom, hogy a tisztelt olvasók között politikusok is nagyon sokan vannak, ugy ezek kedvéért a politikáról írok, melyhez ugyan nem sokat értek, de azt biztosan tudom, hogyha magyar polgár jogomat el nem akarom veszíteni, tiz év előtt vissza kell térjek hazamba. Nem is ütök én itt egy évnél tovább! A világ politika? Az egészen csendes; azt elmagaztatja Bismarck Vilmos császárral, ki alig hogy visszatért konstantinápolyi utjából, meg se pihenve, rendre járta a kisebb német városokat, aztán fogadta Ferdinánd főherceget, a magyar trónörökösöt, mig a jövő tavaszon a lassan forrongó Spanyolországba készül. A német lapok nem győzik hirdetni a világbékét; de azért a parlament két új hadtest felállítását határozta el. A szocialista törvényjavaslat, mely heves parlamenti vitákra adott alkalmat, egyelőre az ünnep utánra maradt. A bányamunkások mindenfelé strájkolnak, gyűléseket tartanak s heves kitérőkre van kitérés, ha a törvény nem talál kedvezőleg eldőlni.

A nem politikusoknak és sportkedvelőknek szeretnék valamit erről irni, de engedjék el most mert Berlinben még nincs tél. Kódós, nedves lágy idő volt az egész december hónapban, egyszer esett egy kis hó, de a rá következő eső ezt is megsemmisítette. Ily időjárás, bizony csak az influenza terjedésére szolgál. No ez tán mindenkit érdekelné fog, a ki csak szereti az életet. (pedig sokan vannak, a kik nem szeretik!) Erről az iszonyu ragályról csak ugy zárjel közt szeretnék irni, nehogy még valaki megijedjen tőle. Oroszországból, hol százerekre megy az influenzások száma Németországba is átjött s mint olvasom, még Budapesten is kiütött. Itt napról-napra szaporodik a betegek száma. Egyes családoknál, üzletekben, kaszárnyákban igen sokan megkapták, kintön nem értesítenek, előfizetőknek tekintjük,

Lapunkat mindenik t. előfizetőnek megküldjük; azokat, kik az első számot nem küldik vissza, avagy

céd.

ény.

város közön-
mellék tariffa
állomás rend-
ennel pályázat

en állomást el-
t, valamint a
etüket igazoló
nyaikat 1890.
őrt hivatalba
zember 23.
si tanács.

POK

he tilap.
zsétséghez!
ar az ország
ar közönség

lral ért el,
szerkesztve,
kezebe lehet
nyanyák is
asmányokat
imni mellék-
títkára, a
hazai orvos,
etetlen köz-
ádi Lapok“
mik léteket,
bbat igyek-
at legjobban
hazánk-
es elérni.
to regény-
4 legjobb

ok. Hő-
melléklettel
gyedévre 1
napjától)
stala, Buda-

ol mutat-
a kiadó-
szárúben

lhatunk a
20 sz.

A Pesti Hirlap megjelenik 40,000 példányban.

sorban érdemlik meg a figyelmet a jó közlekedési utak odavezetése és kiépítési tekintetében. E városok jövedelmi forrásainak emelése, ha lehet újjak létesítse, nagy és fontos feladat. Közintézetek nagyobb intelligenciát vonzó hivatalok odatelepítése szintén a törvényhatóság buzgalmát igényli. A szigorúbb felügyelet építkezési közegészségügyi tekintetben meg hozza a maga kívánt sikerét. A városi vagyonkezelés szigorú ellenőrzése egyfelől, — a város polgárságának fejlődését célzó törekvések pártolása másfelől kétségtelenül szükséges.

Am a városi képviselői tagjainak is természetesen kell közreműködni városuk emelésében s meg kell alkudni a kor változott követelményeivel. Hasonlítsák csak össze a szomszédos falvak állapotát, mely 30—40 százalékos rovatlat dacára oly messze áll városuk helyzetétől s gondolják meg, hogy mennél hamarabb hoznak egyszerű áldozatot fejlődésük biztosítására, annál jobban biztosították még anyagi tekintetben is saját személyi előnyeiket Erre pedig helyes program, jó terv és derekas kivitel kell. A törvényhatóság s a városok minden tekintetben tegyék meg a maguk kötelességét.

Az alsófehérmegyei tanító egyesület közgyűlése.*

Az alsófehérmegyei tanító egyesület évi közgyűlése nagyságos Gáspár János kir. tanácsos, tanfelügyelő elnöke alatt 1889 december 19-én tartott meg — nagy — számú vidéki és helybeli tanítók és tányú férfiak jelenlétében.

A gyűlést Borsai Sámuel zenetanár vezetése mellett a polgári leányiskola dalkara — megható szép énekkel nyitotta meg, mire az elnök rövid lelkes beszédben üdvözli a megjelent tagokat intré és buzdítja a további munkálkodásra tanügyünk körül. Sebestyén Sándor köri titkár nagyszabású jelentésében mondta el az egyesület működését különösen kiemelve a nagyenyedi és gyulafehérvári fiók körök fáradszatos munkálkodását, mely jelentést éljenzéssel vész tudomásul a közgyűlés. Ezután dr. Vinkler Albert városi főorvos érdekes, szemléltető és tudományos értekezést tart a fogak és azok betegségeiről mit a kör éljenzéssel és köszönettel fogad Orsvát János gyulafehérvári közégi kántor tanító az elemi leányiskola első osztályába tart sikerült nyilvános tanítást ismertelve „Z“ betűt. Nagy Lajos képezdei igazgató tanár egyesületi tag olvassa: „Jellemképzés és nevelés vezér eszmái“ című nagyszabású, tudományosan kidolgozott, erkölcsi nevelésre vonatkozó munkáját, melyet a közgyűlés élvezettel

(* tárgyalmas miatt késett.)

Elővigyázatul közlöm Leyden a híres klinikai professornak előadása közben mondott nézetét az influenzáról: kortünetei: erős fűfájás, a végtagok göresös szorongatása, a mell heves nyillalási étvágytalanság lehangeltség, nagy hurut stb. A lész a 40 fokot is elérheti, de 3—4 napnál tovább nem igen tart. Az orvosságát is megmondta, igen egyszerű: chinin, antipyrin, salicyl kis adagokban. Az eset gyermekeknél soha borivóknál csak ritkán fordult elő. Tehát a magyarok nem igen félhetnek, mert jó boraik vannak, míg a német sör mellett hamrább megkapja. Egy más professor meg azt bizonyította, hogy az influenzának a choleraival semmi összeköttetése sincs.

A keresztényesség nagy ünnepének, karácsonnak megünneplésére az egész Berlin nagyban készül, mi azonban a kedvezőtlen idő miatt nem lett oly fényes. Szegény, gazdag egyaránt tartogatja fillereit, hogy szeretteit valamivel meglepje. A bazárok minden kisebb-nagyobb téren egymást érik; én magam csak távolról nézem a vásárlókat s ha a vám oly nagy nem volna, szívesen betérnék, hogy vegyek valamit, különösen, ha az enyedi szépek árulnának a „szegény gyermekek“ javára, de így csak kollégámat fogom meglepni egy vajas tészával.

Hát a berlini magyarok? Azt hittem, hogy e nagy városban kollégáimon kívül egyetlen magyart sem fogok látni és íme! csak az „Academische Lesehalle“-ban többet találom naponként nyolcz-tíznel, mert Magyarországról 48 hallgató iratkozott be az egyetemen a téli félévre. Hát még a „Magyar Egyetemen“ mennyien vannak? ugy hogy akár egyetlen német szó nélkül megélhetnénk! Természetesen, mi éppen az ellenkezőre törekszünk, minél kevesebbet beszéljünk magyarul, hogy megtanulhassunk azt, a nem épen kedves német nyelvet, de azért megmaradunk magyaroknak! Karácsony és Sylvester estéjét egyik vendégelőben magyar zeneszó mellett fogja eltölteni az egyet. *)

Es most, miután barátainknak tett ígéretemet beváltottam, ugy nekik, mint a tisztelt olvasónak, boldog újévet kívánok!

Földi.

*) Igen kérjük t. barátunkat, hogy az egyetéről írjon részletebb tudósítást s mulatságairól is referáljon.

hallgat végig s értekező felolvasónak jegyzőkönyvileg is köszönetet szavaz. Ezek után elnök jelenti a három évi ciklus leteltét maga s tisztársai nevében lemond tisztviseléséről köszönetét fejezve ki a körnek azon bizalmáért, melyet őt s tisztársait mindvégig megtisztelték s kéri a kört az új tisztviselők megválasztására.

dr. Bartok György élénk szavakkal esetenlén elnök fáradszatos munkáját, melyet a kört fennállása óta mindig gyámyította — indítványát, miszerint nagyságos Gáspár János örökös tiszteletbeli elnöknek megválasztassék a közgyűlés nagy éljenzéssel fogadta.

Ezután megalakult a közgyűlés által egyhangulag megválasztott tisztikar a következő ténben: Elnök: Nagy Lajos képezdei igazgató tanár, alelnök: dr. Bartok György és Bartha Zsigmond; titkár: Sebestyén Sándor; pénztárnok: Király Miklós; ellenőr: Bihari István; könyvtárnok: Fogarasy Béla, jegyzők Danesházi Gusztáv és Kövér János.

Központi választmány tagjainul egyhangulag megválasztottak: ifj. Gáspár János, Török Bertalan, Dancs Sámuel, Grail Eleonóra, Fűzi Katinka, Balog Róza, Szász Lajos, Borsai Sámuel, Munkácsy József. A „Gáspár alap“ kezelő bizottság tagjainul: elnök Nagy Lajos igazgató tanár, Dancs Sámuel, dr. Bartok György, Bartha Zsigmond, Sebestyén Sándor, Király Miklós, Iváncsik János, pottagokul: Kövér János, Töze József. Az új tisztviselő tagok megválasztása véget érve — Szabó Gyula csuci tanító tart érdekes és gyakorlatias felolvasást „gyümölcsészetünk érdekében“ címmel, melyet a kör nagy érdeklődéssel halgat végig s a felolvasónak ezen praktikus felolvasásáért dícséretet szavaz. Rövid pénztári jelentés után körünk 20 frt. segélylyel a magyarországi néptanítók árvalházát segélyező tagok sorába lépett.

Még egy pár indítvány letárgyalása után elnök a gyűlést bezárta.

A gyűlés tagjai este Munkácsy Zsigmond éttermébe gyűltek össze barátságos vacsorára, hol az izletesen készített vacsora és jó bor mellett a legjobb hangulat és szellemes pohárköszöntők között ért véget 19-én tartott gyűlésünk.

Kövér János,
köri jegyző.

A balászfalvi karácsonyfa.

I.

Balászfalva, 1884. decz. 27.

Becses ladja olvasóközönsége részéről tapasztalt érdeklődés valahányszor tanügyi kérdéssről, humanisztikus vagy mozgalmról van szó, a figyelem, melylyel a közérdeket szolgáló becses lapja „részéről“ az olvasóközönség érdeklődését kielégítve látom még a legesekélyebb illyenemű kérdés vagy mozgalmról való megemlékezés által is: fölbátorítanak, hogy e sorok nyilvánosságra hozására kérem a tekintetes szerkesztő urat.

Nem vagyok „vidéki tudósító“ s így közleményem által nem a „vegyes hírek“ rovatát akarom egy vidéki érdekes hírral szaporítani, hanem csak egy példával akarok azon igazság megérősítéséhez járulni, mennyire erőssé tesz az összetartás, mire képes a szeretet.

Az Emke balászfalvi iskolájának egy a helybeli magyar társadalomával immár szinte összeforrt életének egy mozzanata az, mely a példát szolgáltatja. Az Emke, egy számban és érületben erős, de a kulturális intézményeket nélkülöző s ezáltal veszélyeztetett magyarság érdekeit akarta védeni és támogatni, midőn az alsófehérmegyei választmány a balászfalvi főiskör és egyesek áldozatkészségével e humanus és nemzeti alkotását létrehozta. Hogy célját elfogja-e érni, (hiszem, hogy igen) azt a jövő mutatja meg; de hogy ezáltal a nemzet és az itteni magyarság hálóját már is kiérdemelte, kétséget sem szenved. A nemzet hálóját a történetíró fogja kifejezni, az itteni magyarság hálóját pedig már is kifejezi a szeretet, az érdeklődés, melyet ez iskola iránt annak fennállása óta, tanusit és hitem szerint tanusítani is fog, mig abban törekvéseinek támogatóját látandó.

Az ügybuzgalom, melylyel az előjáróság az intézet ügyeit annyi nehézséggel küzdve sikeresen vezeti, minden dícséreten felül áll, de nem hagyható megemlékezés nélkül, — nemcsak a sajátos viszony miatt, mely még a társadalom és iskola közt létezik, hanem mert erkölcsi kötelesség is a követésre méltó szép példákkal embertársainkat megismertetni — az a nemes vagy a magyar intelligencia részéről, melylyel az alkalmat várta, hogy méltó módon fejezhesse már ki ragaszkodását, hálóját az Emke áldozatkészségéért.

Megérkezett az alkalom: a tél; megérkeztek vele együtt a mi szegényeink lelkére is nehezödő aggodalmak, honnan fogják venni a szükségeseket, hogy a téli idő zordonságait elviselhessék. Ki ismerős a nép szegény osztályával, tudja, hogy legfőbb szükséglete ilyenkor a ruha; tudja, hogy az iskolamulasztást első sorban a ruhiány okozza. Nagy volt e miatt az aggodalmunk, de rövid ideig tartott, mert beteljesedett nálunk is: „Isten nem feledkezik el a szegényeknek kiáltásairól“. Az anyák, a kötelességeiket nemcsak ismerő, de teljesítő honleányok is megérték a könyörületeség nevében hozzájuk folya-

modókat és hosszas tanácskozás nélkül megtalálták a módot is a sejtésre: a jótékony istennőjének védőkésége alatt gyűjtést indítottak a szegénysorsu tanuló felruházása céljából felállítandó iskolai karácsonyfa. Kétes Kétes volt a siker; a legmerészebb várakozásunkat is felülmúló azonban az eredmény. Bizalmatlanságunk korai volt, mert látni azt a fáradszatos, melylyel derék hölgyeink, még messze vidékre is eljártak, hallani azt a kedves ékesszólást, a meggyőzés erejével ható rajzolását a szegények inségének, kénytelenek vagyunk beismerni, hogy mindez nem is lehetett volna másképen. Mint mondám meglepő volt az eredmény, mert alig két hét alatt 121 frt 50 kr állt rendelkezésünkre ez emberbaráti czélra. Legégetőbb szükségleteink kielégíthetőek voltak, 12 gyermek majdnem teljesen fel lett ruházva s a feleslegből még a többiöknek is jutott egy-egy hasznos ajándék. 24-én délután hozta el az anyai a gyermekek karácsonyfáját és osztattak ki az ajándékok.

Ünnepe, örömnapp volt az tek. szerkesztő ur, melyhez hasonló, a maga egyszerűségében magasztosabbat, kielégítőbbet ritkán van alkalom látni!

A nagy családi ünnepegy mindamellott bizonyos programmszerűséggel folyt le, mert az ajándékok kiosztását alkalmi énekek és szavalkatok előzték meg, melyeket a szép és nagyszámú közönség élénk tetszéssel hallgatott végig és bizony nem egy örömtől csillogott a szemekben, midőn elhangzott a gyermekek ajkáról:

„Teged áldunk mindörökké
Isten édes jó atyánk;
Ami csak jó, ami áldás,
Mindaz föléd száll reánk.“

Leirhatatlan lett az öröm a szépen kivilágított karácsonyfa láttára, mely egy más terembe volt felállítva. De hallgatok erről, hanem becses engedelmelem megemlítem még, hogy karácsonyfánk javára egy sikerült műkedvelői szinelődés is volt a megelőző vasárnapon, melynek szinte 50 frnyi tiszta jövedelme azonban egy iskolai alapra lesz fordítva, mert a kiadások a gyűjtésből lettek fedezve. Az Emke iskola első karácsonyfája rendezése körül, mint gyűjtők kiváló érdemét szeretek öv. Benedek Károlyné, Tornyai Lajosné, Pongrácz Simonné s nagyságai és Radnóti Dezső ur. (Kolozsvérről.) Szóljon részletesebben a gyűjtésről az idemlékelt névsor. Az adakozók és gyűjtők szíves jóindulatát továbbra is kérve, fogadják a növények nevében hálás köszönetemet.

Hencze Imre,

Emke balászfalvi iskola tanítója.

II.

A balászfalvi Emke ünnepek.

(saját tudósítókól)

Balászfalva, decz. 30

Mult számunkban röviden jeleztek, hogy balászfalva társadalmá mily hazafias magatartást tanusit az Emkének ott alapított népiskolájával szemben. Örömmel látjuk, hogy a legszentebb eszméért önzetlen, áldozatkész lelkesedéssel viseltetnek a balászfalviak, örömmel tapasztaljuk, hogy a kulturának emelt templom minden képen megérdemli hűveinek szeretetét.

A gondnokság, a tanítók vállvetve csak egyért dolgoznak, hogy az Emkének nagy áldozata valóban megteremje a gyümölcsöket a nemzeti kultúra terjesztése érdekében.

Két ünnepet rendeztek a balászfalviak. Mindkettő fényesen mondhatjuk imponánsul folyt le. Először műkedvelői előadás volt az Emke karácsonyfa javára. Egy emlékeztető, egy kellemes estét szereztek a rendezők a közönségnek. Simonffy Alajos főszolgabíró, mint a műkedvelőknek direktora fáradszatos intézte a dolgokat, mellette mint lelkesítő, buzdító ott állott Pallos Veronka tanítónő és aztán Hencze Imre tanító, ki szintén sokat fáradozott.

Egész ünnepies jellegűt öltött Balászfalva az előadás napjakra, f. hó 23-án. A közönség várakozással eltelve várta a szépen összeállított színpad kordinájának felhuzását. A terem zsutolva volt hallgatósággal, ott láttuk Balászfalvának majdnem egész magyar intelligenciáját Berezik „A közügyek“ című szellemes vígjátéka volt az első darab, melyben műkedvelőink bemutatták magukat. Mindjárt legelésején Simonffy Alajos mint Kenderfalvy Ilábor Ferencz átgondolt és szépen megjátszott szerepével kedvező hangulatba hozta a hallgatóságot. Aztán jöttek többiek: Thát Gizella és Daniel Istvánné mint Hábor leányai a legszeretelmeltoobb testvérek voltak, Gocsi Muki alias ifj. Dániel Mihály, folytonos derűltég közt játszott a meg humoros szerepét, Thát Ilonka a szobaleányok legkedvesebbike volt, Hencze Imre és Schiszl Viktor kicsi szerepekből is nagyot tudtak csinálni.

Lázár Albertné lépett ezután fel, kellemes hangárnyalattal, mely érzéssel szavalván el egy szép költeményt.

Jött aztán Tassy Pál „Egy tereza miatt“ című bohózata. Két szerep emelkedett ki ebben a többiek felett: a Tornyai Lajosné szerepe és a Pallos Veronkás Előbbinek egész játéka az igaz érzés, az affektálás nélkül való kedvesség kifejezője volt. Tapstolták is megállás nélkül. Pallos Veronka olyan volt mint a milyen

az életben: cs kellem. Édes a ragadó a játékt Alajos az előbb Istvánné színpa ifj. Daniel Mih.

Kedves je szereplőknek sz nyújtottak át. sokszorosan me

Es végül modorban, min va. A hölgyekb így nézett ki:

Pongrácz Györgyné, id. I szel Károlyné, T né (Bocsárdról), Br Sámuelné, Biró né, Sinberger S Mendel Hermína nőverek, Bartha Lázár Janka (Bo

A mulatság Mindenki azzal ujra fognak talál bálón.

Ez volt az A másik E kedély, a derült szívnek, a léle Angyalok rendez ének érdeme a erről álmódott,

Mi, kik o közönséggel tartó örömet, annyi g apró gyermekek

Szavalkat, a dícsérettel, m a tanító, mint gyermekek. A Balászfalva áldoz ruhát osztaltot k csecebecsek a érdemét szerzte Károlyné, Torny

Az EMKE a lelkesebb nem törhetetlen, feltét ben mindenütt.

S

Hosszu név reklam ügynöke. beállítani. Rég gitó társulat s p bérlet nyitást a az operette

gel nyilt meg a tüsszentés, ott eg torkok jeleztek, i influenzások szeg Kölesönös elnézés sőt a darab kurti sulat mielőbb the meg is téttek.

Azóta előad „Rip van Winklé bántviságot“ s m

A társulat j némely szerepkör gokkal lehetne be vén itt, némely d Valószínűleg így megérkeznek, m személyzet.

Gerőfiné — férfiak közt egyar peket is. Jól ének csinosan öltözik, t sége dacára. Utá egyházi, a nők k ha csak ezekből l teljesen élvezhető hozzázámitva azt kevésbé minden

A társulatn előnyére válik. A énektanár vállalta tehetségét.

az életben: csupa báj, csupa természetesség, csupa kellem. Édes a beszédben, jóság az arckifejezésben. elragadó a játékban. E darabban játszottak még Simonffy Alajos az előbbi játékhoz hasonló bravúrral, Dániel Istvánné színpadi otthonossággal és Hencze Imre megifj. Daniel Mihály jól és értelmesen.

Kedves jelenete volt az estélynek, midőn a hölgy szereplőknek szép nemzeti szalaggal díszített koszorukat nyújtották át. Folytonos tapsok között lettek átadva a sokszorosan megérdemelt koszorúk.

És végül megkezdődött a táncz vig kedvel fesztelen modorban, mindenki jól találva magát, mindenki mulatva. A hölgyekből összeállítottunk mi is egy csokrot. Ime így nézett ki:

Pongrácz Simonné, öz. Benedek Károlyné, Thát Györgyné, id. Daniel Mihályné, Enyedi Lajosné, Schiszszel Károlyné, Tuzson Albertné (Csanádról), Lázár Albertné (Bocsárdról), Tornya Lajosné, Agoston Albertné (Monoráról), Bretter Morné, Mendel Simonné, Szőlősi Sámuelné, Biró Józsefné, Liblich Jakabné, Friedl Árhur-né, Sinberger Salamonné, Nestor Györgyné stb., továbbá Mendel Hermína, Mendel Gizella, Söder Ilonka, Thát nőverek, Bartha Mari, Tuzson Ilonka, Pallos Veronka, Lázár Janka (Bocsárdról) stb.

A mulatságnak csak a hajnali órák vetettek véget. Mindenki azzal a reménnyel távozott, hogy nemsokára újra fognak találkozni a legközelebb rendezendő EMKE bálon.

Ez volt az egyik ünnep.

A másik Karácson estéjén lett megtartva. Amaz a kedély, a derűtség, a táncz istennőjének hódolt, ez a szívnek, a léleknek, a jótékonyáknak, a szeretetnek. Angyalok rendezték angyaloknak. A karácsonfa felállításának érdeme a Pallos Veronkák. Hestecken keresztül csak erről álmodott, lázasan csak a sikerért dolgozott.

Mi, kik ott voltunk a lélekemelő, megható ünnepen köszönettel tartozunk a lelkes tanítónőnek, hogy annyi örömet, annyi gyönyörűséget szerzett azokkal a kedves apró gyermekekkel.

Szavaltak, énekeltek ismételtén s mi nem győztük a dicsőretek, melyet ép úgy megérdemelt a tanítónő és a tanító, mint azok azok az értelmes s szorgalmas gyermekek. A karácsonfa gazdagon volt felszerelve. Balázsfalva áldozatkész közönségének adományából meleg ruhát osztatott ki a szegényeknek, játékok és egyéb escesebecskák a módosabbaknak. A gvűjtésben kiváló érdemet szereztek: Pongrácz Simonné, öz. Benedek Károlyné, Tornya Lajosné és Pallos Veronka.

Az EMKE igaz örömmel látja, hogy lángra gyult a lekesedés nemes szikrája és éltető melegével erős, törhetetlen, feltétlen hazafiságot teremt az igaz szívekben mindenütt.

— z s.

SZINÉSZET.

Hosszu névsorral, lepedőnyi hirdetéssel jött Miklósi reklám ügynöke, jelezve, hogy nagy és jó társaság fog beállítani. Rég nem lévén Enyeden az igényeket kielégítő társulat s pár jó nevet is találva a sorozatban, a bérlet nyitást eléggé jól fogadta a közönség.

Az operette vidám czéje alatt az „Eleven Ördög”-gel nyílt meg a saison. A függőny felgördül: itt egy tüszentés, ott egy nagy köhéntés és mindenütt berekedt torkok jeleztek, hogy a világot jelentő deszkák ép oly influenzzások szegény színészeink, mint a n. é. közönség. Kölesönös elnézéssel lehettek egymás fogyatkozásai iránt, sőt a darab kurtitást is elnézték, csak hogy a derék társulat mielőbb theatr ihassék és lefekessék. Gondolom meg is tették.

Azóta előadták a „Suhanczot”, az „Ingyenélőket”, „Rip van Winklét”, meg a „Paraszti kiasszonyt”, „Nebántsvirágot” s meghozhatjuk a deliberatumot.

A társulat jó. — de lehetne még jobb, amennyiben némely szerepkör bizony hiányos, részben meg jobb tagokkal lehetne betölteni. A társulatnak csak egyrésze lévén itt, némely darabot csak hiányosan lehet előadni. Valószínűleg így lesz a drámai előadásokkal is; ha azok megérkeznek, menni fog az operette s a népszínmű személyzet.

Gerőfűné — Petrovits Ilka a legjobb a hölgyek és férfiak közt egyaránt, mert játszik ő csinos kis fű szerepeket is. Jól énekel, szép hangja van. vidáman játszik, csinosan öltözik, szóval: ő a primadonna minden kicsikésége daczára. Utánna jön Kömlei, Csige, Bányai, Nyiregyházi, a nők közül pedig Bárdiné és Lipessiné — s ha csak ezekből kellene kiállítani egy darabot, szónéklül: teljesen élvezhető, vidám előadást látna az ember, persze hozzászámítva azt, hogy a téli időjárás nyomait többé kevésbé mindenki bemutatja akaratlanul is.

A társulatnak külön zenekara van, mi kétségtelenül előnyére válik. Az operettek vezetését Borsay főiskolai énektanár vállalta el, kimutatván ezzel is sokoldalú jeles tehetségét.

Gucker.

IRODALOM.

A „Képes Családi Lapok” szépirodalmi és ismeretterjesztő képes heti lap már tizenegy év óta küzd hazafias lelkesedéssel és kitartással nemzeti irodalmunk bástyáján; már tizenegy év óta lobogtatja a nemzeti művelődésnek s izlés nemesítésnek a zászlaját, s most is, a midőn Brankovits György jeles szerkesztése mellett már tizenkettedik év folyamába lép a legelőkelőbb, a legkitünőbb írók és írókné műveivel indul — a nemzetiségünket még mindig fenyegető s hazánkat sáska rajkét előzőnlő német szépirodalmi lapok elleni hadjáratra. A „Képes Családi Lapok” munkatársai: Jókai Mór, Tolnai Lajos, Mikszáth Kálmán, Dalmady Győző, Temérdek (Jeszzenszky Dániel), Lauka Gusztáv, Brankovics György, Rudnyánszky Gyula, Pósa Lajos, Prém József, dr. Sziklay János, Palágyi Lajos, Inezedy László, Muray Károly, Méri Károly, Petri Mór, dr. Roditzky Jenő, Benitzky Bajza Lenke, Büthner Lina, Nagyvárady Mira, Kuliffay Benitzky Irma, Hevesiné — Sikor Margit, Fanghné Gyujtó Izabella, Gáll Karolin, Karlovsky Ida, Harmath Lujza stb. stb.

Vajon ki cserélne fel az előkelő szellemi kamatok termékeit a külföld műveivel! Magyar ember bizonyára nem! S a magyar nő — még kevésbé. — A „Képes Családi Lapok” az összes népirodalmi lapok között a legelőkelőbb s legváltozatosabb. Tartalma az irodalom minden válfaját felöleli; képei a leghíresebb festők műveit mutatják be; „Hölgyek Lapja” című divat melléklete a legújabb divatképekkel hozza, s a nevelés az egészség, a gazdaság, a kertészet s a konyha terén nincs oly kérdés, a melyet ne tárgyalna. „Regény melléklete” három — négy eredeti regényvel ajándékozza meg évenként előfizetőit.

Zöld borítéka telve van mulattató apróságokkal s talányokkal, melyeknek megfejtői érdekes jutalmakat kapnak. — S a „Képes Családi Lapok” daczára sokoldalúságának, mégis bátran kezébe adhatók a család minden rendű és kora tagjának; daczára gazdag tartalmának mégis a legolcsóbb szépirodalmi képes hetilap. Előfizetési ára a „Hölgyek lapjával” s a Regény melléklettel együtt egész évre 6 frt, — fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr o. é. s a kiadó hivatal (Budapestben, nagy korona utca 20. sz.) melyhez az előfizetések legelőkelőbb postai utalványon intézendők kívánatra bárkiúkn ingyen és bérmentve szolgál mutatóvány számokkal.

A legnagyobb magyar lap. A magyar hírlapirodalom az utóbbi tíz év alatt oly óriási haladást tett, a minőt Európa egyetlen országában sem tapasztalhatunk. A múlt nyugoti országokban tíz esztendővel ezelőt már meg volt a kifejlett, megismosodott sajtó, mely a nemzetek életében egyik leghatalmasabb kulturális tényező de a magyar sajtó csak fiatal korát élte. Azóta a magyar szurnaliztika fölemelkedett ara a magaslatra, a melyen bátran felveheti a versenyt a legkifejlettebb angol, német és francia hírlapirodalommal. A magyar nemzeti közélet terén mindenütt érezhető ennek a hatása és a legnagyobb szükkeblőség kellene ahhoz, hogy ezt valaki megtagadja.

És ennek a csodálatos haladásnak az uttörője a legnagyobb magyar lap, az Egyetértés volt.

A magyar hírlapirodalom mai kifejltségét kétségtelenül annak köszönheti, hogy az Egyetértés már kezdetől fogva, csaknem két évtized óta, szakítva a régi magyar szurnaliztikai chablonnal, egy új irányt kezdett, s megteremtette Magyarországon az ugynevezett informatív rendszert, a mely az egész európai sajtóknak alaprendszert alkotja. E lapnak csodálatos sikerei utánzásra bírták a többi magyar lapokat, s a magyar sajtó ráterít arra az irányra, a mely a leghasznosabb. A magyar szurnaliztikának kifejlesztésében, megismosodásában az Egyetértésnek oly rendkívüli érdeme van, a melyet eléggé méltányolni alig lehet. A laikus ember alig képzelheti el, hogy minő óriási áldozatokba kerülhetett a legnagyobb magyar lapnak az, hogy elvégezze az uttörésnek a magyar hírlapirodalom megreformálásának ezt a nagy munkáját. Az áldozatok nagyok voltak, de de a kitűzött cél sikerült, s az Egyetértés nem csak hogy megreformálta a magyar sajtót, de egyúttal továbbra is vezetője maradt a magyar szurnaliztikának, s a közönség nagymérvű pártfogása a későbbi években megkönnyítette feladatát s lehetővé tette, hogy a legnagyobb magyar lap nemesak az országban, hanem a külföld előtt is imponáljon.

A ki figyelemmel kíséri a külföldi lapokat, láthatja, hogy azok a magyarországi viszonyok egyik kiváló kutforrasaképpen az Egyetértést használják, mert ez a kitünően szerkesztett óriási lap a szó teljes értelmében inponal a külföldnek!

Mikor néhány évvel ezelőt Flopuet. a híres francia államférfi Budapestet járt, s megtekintette a főváros nevezetességeit, meglátogata az Egyetértés szerkesztőségét is. Végigjárta a szerkesztőség összes helyiségeit, megnézte a nyomdát, megnézte azt a roppant rotációs gépet, a melynek egész Ausztria-Magyarországban nincsen párja, beszédbe ereszkedett a szerkesztőség tagjaival s mind a huszonegy belső munkatárstól tudakozódott a viszonyok felől, s azután kezébe vette az Egyetértés-t, megsuhogtatta az óriási lapot, s azt mondta: „Erre a lapra büszke lehet Magyarország: ilyen lapunk nekünk francziáknak nincsen. — És tényleg nincsen. Valaminthogy az angol Timest kivéve nincsen a világon újság, a mely nagyságra, szurnaliztikai beosztásra, a közlemények terjedelmére, tipografiai szépségre, s különösen az informatív rendszer gödos és czélszerű megvalósítására nézve olyan lenne, mint az Egyetértés.

Kétségtelen tény az, hogy a magyar szurnaliztikai az utolsó tíz esztendő alatt megszerezte azt a hatalmat, a mely egy művelt országban a sajtót, mint a közvéleménynek hivatott organumát joggal megilleti, és kétségtelen az, hogy a magyar sajtónak a kifejlett kitágul, megérdemelt hatalmi jogkörében az Egyetértés maga egy külön nagy hatalmasságot képvisel.

Független politika irányánál, az idők és köztülmények minden változásába megőrzött higgadságánál, tapintatánál és tisztességénél, körülálló figyelménél, s a közönséggel szemben való csaknem csodálatos áldozatkészségénél fogva olyan magaslatra emelkedett ez az újság, hogy az ország politikai és a legtöbb esetben csaknem döntő szerepe van.

A szurnaliztikai körökben valóságos legendákat beszélnek azokról a dolgokról, a miket ez az újság csinált; belső dolgozóitársai, belföldi és külföldi tudósítói annyira azonosították magukat a lappal, hogy az Egyetértés e tekintetben egyedül áll az egész magyar szurnaliztikai világban s nincsen az országban újságíró, a ki el ne ismerné, hogy az Egyetértés jólétsültés, megbízhatóság, komolyság és jó izlés dolgában az első lap. Magyarországon. Ennek az óriási lapnak kultur-missziója volt, a melyet betöltött, s megmaradt a vezérszerepe, a melyet föntart és ugyszólván, nem is igényel tőle más lap.

Teljes függetlenségét, a mely erkölcsi erejének egyik alapját alkotja, megőrizte mindig; megőrizte annyira, hogy bár az ország egyik nagy partjának, a függetlenségi és 48-as pártjának mindig a

leghatósabb és leghívebb támogatója volt és marad; megőrizte függetlenségét még e párttal szemben is, csak hogy az egészséges önálló, józan kritika befolyásolásától megővja teljes cselekvési szabadságát.

Az Egyetértés olyan lap, a mely a szó teljes értelmében feleslegessé tesz minden más napi lapot, mert az olvasó megtalál benne mindent, a mi egy újság olvasót csak érdekelhet.

Nincsen Magyarországon újság, a melynek annyi belföldi és külföldi levelezője lenne; nincsen magyar lap, a melynek annyi távirata lenne, nincsen magyar lap, a mely az eseményeket olyan részletesen, olyan gondosan, olyan körülkötött gondossággal közölhetné mint az Egyetértés. Hetenkint megjelenő irodalmi, tanügyi és mezőgazdasági rovatait oly szakértelemmel szerkeszti, hogy e rovatok Minden szakértő embernek imponálnak. Állandóan két regényt közöl, s ezeknek megválogatásában oly áldozatokat hoz, a minők alig méltányolható eléggé. Alig jelenik meg a külföldön valamely híres író regénye, az Egyetértés megbízottjig, már ott van, hogy megszerze a fordítás jogát. Tarsarovatában kiválókép ismeretterjesztő dolgokat közöl, s ebben mellette van az egész hazai tudományos világ. Hírvivata a leggondosabb és leglekiismeretesebb szerkesztésre vall, a mi nem esoda hiszen az Egyetértés-nek nem kevesebb mint huszonegy belső dolgozóitarsa van, a kik valamennyien ismerik a lap irányát. magas színvonalát, s valamennyien tudják azt, hogy mit kíván az oly óvós közönség, mint a minő az Egyetértés köré csoportosul.

És van mindezekon kívül az Egyetértés-nek egy óriási érdeme s ez az, hogy az összes magyar lapok közt az egyetlen, a mely az ország közgazdasági életét éber figyelemmel kíséri, s közgazdasági rovatában, a magyar iparnak, kereskedelemnek és mezőgazdaságnak legesekélyebb mozzanataira is kiterjeszti gonosságát. A kereskedelmi világ ezen kívül nagy méltánylással látja, hogy az Egyetértésben a külföldi közgazdasági életnek is kiváló, gondos részletes, pontos és gyorresetiőjére talál.

Mindezek a dolgok és sok más jelenség odahat, hogy a legnagyobb magyar lap az Egyetértés, a mely mindenek fölött első sorban magyar, egyúttal a legjobb magyar lap is legyen.

Figyelemztetjük olvasóinkat az Egyetértés-nek alább közölt előfizetési felhívására.

VEGYES HIREK.

— Kérjük t. előfizetőinket az előfizetések megújítására s különösen a hátralékok mielőbbi beküldésére.

— Újévi üdvözlét. br. Kemény Kálmán főispán először az idén fogadta hivatalosan a tisztelgők üdvözlését. A vármegyei és a kir. tisztviselők nagyobb része nevében Csató János alispán mondott beszédet. Megelőzőleg az alispánnál volt tisztelgés, mely alkalommal Török Bertalan szolott az új tisztikar részéről. A főispánnál az alispánnál tisztelget tovább Kovács Gyula vezetése alatt a városi tanács és képviselő, az egyházak lelkeszei, a főtanoda tanári kara a m. kir. pénzügyigazgatóság és számos kir. tisztviselő. A város polgármesterét szintén számosan üdvözlötek, a tanács és a képviselők érzelmeit dr. Jenei Elek tisztí ügyész fejezte ki.

— Az ífalmérséi jog bérbe vétele sok nehézséggel járt a legtöbb községben. Volt akárhány, mely csak újv napján értesült arról, hogy megkapta a jogot. Gy. Fehérvár 25.000 frtért; Enyed 21.400 frtért kapta meg; mindkét város szabaddá tette a bor és ser mérést, literenként 6 kr fizetése mellett. — a díjszedést pedig megbízható polgároknak adta át. A szesz árulást Enyed, alvinczi Glük Mór és fiainak adta ki. Voltak sokan, kik a helybeli szeszgyár tulajdonost Salment ohajtották azon reményben, hogy a biztosabb fogyasztás jobb termelést s ennek folytán jobb piacot teremt. Mivel azonban megfelelő ajánlat nem volt kéznél, e kívánatot valóítani nem lehetett az idő rövidsége miatt.

— dr. Jenei Elek derék fiatal ügyvédünket a Bethlen főiskola előjárósága ügyvédjévé választotta.

— Influenza elég bajt okoz nálunk is. Vannak családok, melyeknek minden tagja sinli e divatos bajt. A tanárok közül is sokan betegek. Attól tartunk, hogy a főtanoda ifjúsága között is úgy el fog terjedni, hogy a f. hó 6-án megkezdendő előadások néhány napig ismét félbe lesznek szakítva.

— Nekrológ. Halász Jakab, gyulafehérvári kir. közjegyző temetése — a városi és vidéki közönség nagy részvete mellett — 1889. december 29 én d. u. órákor történt meg Gyulafehérvárt. Azon ferfit, ki Gyulafehérvár közügyeiben oly élénk részt vett, az elismerés és hála kísérté örök nyugalma helyére, a gyulafehérvári izr. temetőben. Temetésén a hivatali kar, katonaság és minden testület részt vett. A gyászszertartást a gyulafehérvári helyettes rabbi végezte, mely után a város minden rangu, felekezeti és nemzetiségű lakosa nevében Elekes Viktor, gyulafehérvári ref. lelkész, az elhunynak kebelbarátja mondott szívhez szóló és a résztvavó közönséget könnyekre indító beszédet, a boldogult ravatalára helyezvén a város nevében az elismerés és hála koszorúját.

— Nagylelkű alapítvány Andrási István gyulafehérvári apátkanonok 3000 frt alapítványt tett szegény papnövendékek évenkénti segélyezésére.

— Vasúti háló és étezők kocsi vannak a gyors vonatokhoz csatolva az I. oszt utazók részére, kik 4 frt-ért vehetik igénybe egész Budapestig.

Az 1889-ik év időjárásának főbb adatai Nagyenyeden.

Az egész évet a szélsőségek gyakorisága jellemzi úgy hőmérsék, légnyomás, mint csapadék tekintetében Arányosabban elrendezve aranyos időjárásunk lehetett

volna mind gazdasági, mind egészségi tekintetből. Így pedig forró meleg, tikkasztó szárazság, rá pedig influenzázás, heteken át tartó kőd vagy folytonos esőzés embert, növényt egyaránt megviselt.

A nem nagyon hideg január-februári télre hideg, esős tavasz következett ápril 20-ig, innen kezdve meg augusztus végéig rosszul elosztott esőkkel inkább forró szárazság uralkodott, akárhányszor elviselhetetlen nappali meleggel (32-35°), de mindazonáltal hűvös (10-7°-ra is leszálló) éjszakákkal; szeptemberben havazott, októberben nyári villanyos zivatarok voltak napirenden, úgy hogy szeptember közepéig hőmérséklet csak 0-5 fokkal volt melegebb októberénél; november elsőleg december újra rendkívül hideg. Így az egész év hőmérséklete az éjszakait is számbavéve csak: +8-8 C fok. Budapest normális évi hőmérséklete: +9-6, Enyedé a szerint +9-1 volna, tehát a mostani 0-3-el alacsonyabb a normálnál.

A hónapok közép hőmérsékletei a hónapok sorában =
-04-4 -02-1 +03-6 +10-3 +17-2 +20-0
+20-0 +19-1 +12-2 +11-7 +03-6 -06-9
A maximumok szintén e sorban =
+05-0 -09-0 +20-5 +25-0 +30-5 +32-5
+34-2 +35-0 +24-0 +25-0 +13-3 +06-2
A minimumok =
-16-5 -16-0 -07-0 -02-5 +04-5 +08-0
+08-5 +07-0 -00-0 -00-0 -06-8 -22-5

A légnyomás szintén kitért magáért a szélsőségek renkövüliségeiben, oly alacsony és oly magas, mint ez év folyamán, a legöregebb észlelők tapasztalata szerint sem volt még eddigelő a vidéken. Február 10-re virádlag 710 mmnyi volt (tengerszint szerint: 733 mm.); december 28-án reggel pedig 761 (= 786). A két szélsőség 50 mmnél is távolabb áll egymástól.

Az egész év közép légnyomása = 740-7 azaz 762 mm. Havonként = 747, 34, 38, 35, 40, 39-5, 40-3 41-6, 40, 46 és 747-8, tehát legalacsonyabb február-ápril, legmagasabb november-január hónapokban.

A hullámzások (szélsőségek) nagysága hónapoként = 18, 40, 20-5, 11, 7-5, 12, 11, 14-5, 18-6, 28 és 29 mm. Cyklon közepe nálunk hónapok sorában: 0, 1, 2 4, 1, 2, 1, 0, 0, 1, 0, 1 = 13-szor.

A csapadék elosztása is sokat bosszantotta a gazdákat szeszélyeskedésével. Folytonos szárazságról panaszok voltak, míg az észlelt eső mennyisége aligha nem volt több, mint akárhányszor, csak hogy a hó eső pl. 3 nap alatt hullott alá 3 heti szárazság után, mint augusztus végén egyszerre 81 mm. Máskor meg az esőzés ejtette kétségbeesésbe, jóllehet szerfölött sok nem esett, hanem csak mindennap ptyergett egy keveset s így folytonosan nedvesen tartotta a földet. Egész évben esett: 637-5 mm. eső, azaz fél méternél majdnem másfél centivel magasabb vízréteg, a mi nem csekély mennyiség nálunk. Hónapoként = 12, 47, 40, 32, 31, 98, 38-2, 105-5 76, 53, 34-6 és 20-2. Legkevesebbet szolgált a hó, legtöbbször keletről délkeletre forduló szél előzte meg az esőt, a mely délen át csakhamar éjszakiassá vált. Vihar azaz legalább 6 fok erejű szél egész évben 41-szer esett észlelet körébe, legtöbb február-májusban azaz 24, áprilisban 9, legkevesebb szeptember-decemberbe, csak 3. Legerősebb volt mit észlelni lehetett (nappal) november 10-én du. éjszaki szél 8 fokkal. Tartós erős szelek nem igen voltak de annál több szélséend. Így az év általános jelleme e tekintetben csendes.

De rült idő, vagyis napfényes vagy csillagos ég az észlelethez képest %-ban: 24, 29, 30, 31, 60, 51, 67, 61, 41, 55, 13 és 21, tehát szerfölött borongós november, december, január és derült július, augusztus, május és október, vagyis az egész évnek 40%-a volt derült és 60 borsn vagy horult, mintha 219 nap lett volna homályos szemben csak 146 napfényessel v. csillagossal. (Áztán hogy ne esnének influenzába!)

S mi végül a viszonylagos nedvességet és párányomást illeti, öszintén be kell vallanom, hogy az eszközöknek időközbeni beszerzése miatt teljes és pontos adatokkal nem szolgálhatok. A meglévők alapján számítás segítségével azonban megközelítőleg a következő számokat nyertem a relatív nedvességet illetőleg ápril 1-től kezdve: (74, 70, 66, 64, 65) 79, 83, 90 és 89 %, a párányomást illetőleg pedig szintén ápriltól: (8-3, 11, 12, 12-5, 11-5,) 8-4, 7-4, 5-5 és 2-7 mm. Legkisebb relatív nedvesség: (28, 35, 37, 33, 32) 26, 26, 52 és 62 %. Legkisebb párányomás szeptemb. 1-től kezdve: 4-7, 5-8, 3-2 és 0-4 mm.

Ezután az egész évet a következő pár szóval és számmal jellemezhetni: +8-8 C fok, 740-7 (762) mm. légnomás, nyugati felső, éjszaki nyugti csendes alsó szél, 60% borongós idő és 637-640 mm. csapadék.

Dr. F. D.

Meteorologiai adatok

1889. decz. 28. - 1890. január 3. Nagyenyeden.

NB. Az adatok sorrendje: légnyomás közepe mm. tengersen, hőmérséklet közepe, maximuma és minimuma C°, viszonylagos nedvesség közepe %, csapadék mm. borulat (bt=borult, bs=borsn, dt=derült, ds=derős) legnagyobb szél (E-K-D-N 1-10 fokkal) stb. Az egész hétről szóló sorozat zárjeles számai az előbbi hét közti különbsége jelentik.

Szombat.	85-0	-17-2	-14-0	-20-6	79-00-1	zuzm.	dt	szelés	EN5
Vasárnap	80-4	-19-0	-15-0	-22-5	67-ny.		dt		
Hétfő	77-1	-17-0	-13-3	-21-8	69-		ds		
Kedd	77-8	-14-7	-10-2	-19-0	71-				
Szerda	78-1	-07-2	-03-6	-16-0	82-		bt		
Csütörtök	77-1	-09-5	-05-5	-12-9	82-		dt		
Péntek	75-0	-12-1	-10-0	-13-6	92-00-1	zuzm.	bs	köd	

Egész hétről. 78-8 (+7) -13-8 (-6-1) -10-2 (-4-9) -17-9 (-7-5) 77 (-14) 00-2 (-8-7) ds széles EN (derült, szeléselt)

A jövőben valószínű időjárás: továbbra is erős hideg. Közl: Dr. F. D.

Felölts szerkesztőség:

DR. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN
Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

Árverési hirdetés

A néhai Kósa István és neje Császár Anna hágyatékához tartozó magyar-utcai ház, 1890. évi ápril 24-től kezdődőleg, továbbá a fogda melletti gyümölcsös kert és a Szent-Erzsébet-ben levő két pusztá f. évi január 12-én d. e. 11 órakor lakásomon tartandó árverésen a legtöbbet ígérőnek bárbe fognak adatni.

Nagyenyed 1890. január 4.

Dr. Magyar Károly,
zárgondnok.

„EGYETÉRTÉS”

Huszonnegyedik évfolyam.

Legnagyobb politikai napilap

Megjelen minden nap, tebat hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési ára:

Egy hónapra	—	1 frt 80 kr.
Három hónapra	—	5 „
Hat hónapra	—	10 „
Egész évr	—	20 „

Előfizetések az év bármely napjától kezdve teljesíthetők s legzélszerűbben postautalvánnyal Budapestre, az „Egyetértés” kiadóhivatalába (Kecskeméti-utca 6. sz.) küldendők.

„KÉPES CSALÁDI LAPOK”

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap.

Felhívás a művelt magyar olvasó közönséghez!

A „Képes Családi Lapok” jelenleg már az ország minden vidékén, a legtöbb művelt magyar közönség rendes házi barátja.

Közneveltséget és elterjedtséget az által ért el, hogy mindig hazafias irányban s úgy van szerkesztve, hogy a serdülő leánykának is bátran a kezébe lehet adni s e mellett az atyák, anyák és nagyanyák is mindig megfelelő szórakozást és hasznos olvasmányokat találhatnak benne. — A „Hölgyek Lapja” című mellékletünk, a nők hü tanácsadója s szellemi titkára, a háztartás, a gazdaság, a kertészet, a konyha, házi orvos, házi állatok és a divat köréből megbeszélhetetlen közleményekkel kedveskedik. — A „Képes Családi Lapok” képei, a legelő művészek esetjének köszönik létüket. — A „Képes Családi Lapok” a lehető legjobb gyekszik nyújtani s hogy hívatásának megfelel, azt legjobban bizonyítja, immár 11 évi fennállása, mint hazánkban egy hasonló irányú lap nem volt képes elérni. — Mindenlaphoz egy külön, könnyvve köthető regény-melléklet van csatolva, mely évenként, 3-4 legjobb írónktól származó becses regényt képez.

Előzetési árak a „Képes Családi Lapok”. Hölgyek Lapja” című dívatlap s „Regény” melléklettel együtt: egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Előfizetések (a hó bármelyik napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala, Budapest, V. Nagy korona-utca 20. sz.

A „Képes Családi Lapok” heti lapból mutatványzókat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, kik eziránt — legzélszerűbben levelezőlapon — hozzá fordulnak.

Teljeszámú példányokkal még mindig szolgálhatunk a „Képes Családi Lapok” szerkesztősége és kiadóhivatala

(3-6) Budapest, V. Nagy korona-utca 20. sz.

Sz. 3336. közlg. 889.

Pályázati hirdetés

Abrudbánya rendezett tanácsa város közönsége által 300 frt évi fizetés és mellék tarifa szerű javadalmazással állatorvosi állomás rendszerezetté, ezen állomásra ezennel pályázat nyitattik.

Felhívtnak mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtnak, hogy képesítésüket, valamint a magyar és román nyelvbeli ismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványaikat 1890. évi január hó 31-éig alóírt hivatalba nyujtsák be. Abrudbánya, 1889 december 23.

(2-2) A városi tanács.

Megjelent új könyvek és naptárak,

KAPHATÓK

WOKÁL JÁNOS

könyvkereskedésében

N-ENYEDEN.

Petőfi élete és művei, írta Fischer Sándor, előszóval ellátta Jókai Mór, németből fordította Tolnai Lajos, ára füzve 5 frt diszkötésben 6 frt 50 kr.

Gróf Benyovszky Móricz, Életrajza, saját emlékiratai és utelírásai, I. kötet életrajz, írta Jókai Mór, képekkel térképekkel, ára 3 forint 60 kr.

Benvenutó Cellini, önéletrajza, második kiadás után bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Szana Tamás, számos önálló és szöveg közé nyomott képpel, I. kötet ára 3 frt.

A Tengerszemű hölgy, regény három kötetben írta Jókai Mór, a három kötet ára füzve 4 frt.

Magyarország lovagvárai regékben, írta Mikszáth Kálmán, számos képpel ára füzve 2 frt.

Deák Ferencz, emlékezete, Levelek, Életrajzi adatok 1822-1875. ára füzve 3 frt 60 kr diszkötésben 5 frt 60 kr.

A sebészet kézikönyve, szerkesztette Stanley Boid, Fordította dr. Bakó Sándor, 373 fametszetű ábrával ára 10 frt.

A mindennapi sebészet, I. kötet, írta dr. Wein Manó, számos fametszetű ábrával a szöveg közt ára 4 frt 50 kr.

Fiafal nők utmutatója, A terhesség és gyermekágyban, A kisdedek ápolása, írta dr. Schulhof Jakab, második átdolgozott bővített kiadás ára 1 frt.

Büntettekről és vétségekről szóló Magyar büntető törvénykönyv, Az uszoráról és káros hitel ügyletekről szóló törvény magyarázata, írta dr. Schulhof Géza, új kiadás ára 6 frt.

Törvényhatósági naptár, II. évfolyam 1890-re szerkesztette dr. Toldy László, ára 2 forint.

Magyar katonai zsebnaptár, IV-ik évfolyam szerkeszti Kovács Sándor, m. kir. honvédszázados ára 1 frt 20 kr.

Műkedvelők színháza, Szerkeszti Adorján Sándor, Egy-egy füzete ára 30 kr.

Az eddig megjelent füzetek tartalma:

I. füzet Virágakadás, vigjáték 1 felvonásban írta Murai Károly.

II. füzet A számocza, vigjáték egy felvonásban, írta André Theuriet.

III. füzet Vasárnap délután, vigjáték egy felvonásban, írta Eugène Labiche.

IV. füzet A kismama, vigjáték egy felvonásban, írta Karczag Vilmos.

V. füzet Elkésett ötletek, vigjáték egy felvonásban, írta E. D. Hervilly.

VI. füzet Ajánlott levél, vigjáték egy felvonásban, írta Eugène Labiche.

VII. füzet Hármasszövetség, vigjáték egy felvonásban, írta Farkas László.

VIII. füzet Ő, vigjáték egy felvonásban, írta Najac Emil.

IX. füzet A varázslat, vigjáték egy felvonásban, írta Jaques Normand.

A Legujabb kor története, 1825-1880. írta Marczali Henrik. Megjelenik körülbelül 20-25 füzetben; egy füzete ára 30 kr.

Vörösmarty életrajza, írta Gyulai Pál. Harmadik javított kiadás, Vörösmarty arcképpel, ára 1 frt 50 kr.

A Móricz-család, tragoediája, közzéteszi: Dr. Kardos Samu, két fényképpel, ára 50 kr.

Ajánlom a hosszú téli estekre jól berendezett

kölcsön-könyvtáramat

mely áll 3200 kötet magyar és német könyvből. A beállítás mindennap megtörténhetik. — S részvénnyel nagyon csekély. Vidéki olvasók kedvezményben részesülnek.

Nemkülönbön ajánlom

könyvkötészetemet

melyben mindennemű könyvkötői munkák felvállaltatnak, jutányos áron és gyorsan teljesítetnek.

Szerkesztő

Nagyenyed

A KIADÓHIVATAL

Wokál János

lap szellemi közlemények

Kiadóhivatal

Wokál János

az előfizetések bérmentesen

Kéziratok nem

Előfizetés

„KÖNYV”

A közügyne

punkkal. Várme

erdekei, fejlődés

rejt minket edd

vármegyénk mé

azokat, kiket vis

nek, méltányolj

nehéz feladatunk

A „Köz

Egész

Fél é

Negy

A „Köz

Nem csek

mely most a sz

Ember és álla

aldozata s hab

delmesek a köz

mény a szegén

A ki két

vagy kereskedő

napi betegséget

népet, eselődés

hívány! A mi

sokszor nehéz

akadály, mely

leszti aggodalm

sek a piacok,

tart az egyesné

lakosságnak e

néha negyedén

vagy legalább

T

Emlékeze

Sz

A nagyeny

denik év január

nak ama nagy

Enyedet, ezen er

január 8-án és 9

E folyó évi

évfordulóján, me

templomunkban

Istenehez napok

az éj csendes órá

büös lélekkel ter

Nehány év

a várbeli ref. tem

iszületlen feltün

hívek, mint a kat

duló napjainak re

Jele ez ann

nagy romlás irtó

méből tul élte vo

a későbbben táma

szobáiban, mint

megjelenjék s pá

szomorú idők fáj

Emlékezem

reggelein, aligh

melyik valias fel

mozogni birt, a